

1impuls

April 2009

InnoGo! van start → 3

Met een extra impuls voor recreatie en toerisme

Een plan voor
Wellness & Vitaliteit → 4

Samen mooi op
Ons Buiten → 5

De open bootjes
van Aquavitesse → 6

‘Ontwikkelen
in de haarvaten
van de Zeeuwse
samenleving.’

2

Gerbert van der Wal

Column

Al meer dan honderd jaar geleden sprak Einstein: “Onze werkelijke problemen kunnen niet worden opgelost op hetzelfde niveau van denken waarop we ze hebben gecreëerd”. Dat lijkt niet het meest geruststellende citaat als het gaat om het zoeken naar oplossingen voor de financiële en economische crisis.

Wel is duidelijk dat de hedendaagse economie via een netwerk van ontelbare relaties verbonden is. Daardoor kunnen ontwikkelingen op de Amerikaanse huizenmarkt uiteindelijk leiden tot stagnatie van de Zeeuwse economie. Maar dat plaatst het ontwikkelen en uitvoeren van onorthodoxe maatregelen in hetzelfde licht. Deeloplossingen kunnen symptomen op de korte termijn bestrijden, maar nooit de wezenlijke oorzaken oplossen.

In de discussie over wat gedaan zou moeten worden, mag de (regionale) overheid zich in een ongekende populariteit verheugen. Belangenorganisaties, ondernemers en consumenten laten niet na de overheid tot actie aan te sporen. Maar dat is slechts een deel van het verhaal.

In deze turbulente tijd zijn mensen nodig die in staat zijn om verschillende invalshoeken en standpunten te integreren, vanuit het besef dat panklare oplossingen niet bestaan. Mensen met een ondernemende instelling, die verbonden zijn met de haarvaten van de Zeeuwse samenleving. In ons eerste en ook alle daaropvolgende magazines zult u voorbeelden van deze mensen aantreffen. Ondernemers, in de ruimste zin van het woord. Betrokken bij hun eigen onderneming én bij de ontwikkeling van Zeeland.

signaleert
ontwikkelt
realiseert

‘In vier jaar
willen we dertig
bedrijven starten.’

Van start met InnoGo!

Gericht op innovatieve technostarters

3

Tal van Zeeuwen lopen rond met innovatieve technische ideeën, voor een nieuw product of toepassing waarvan ze aanvoelen dat het goed in de markt zou kunnen liggen. Ze zouden hun mooie plannen graag in de praktijk brengen. Mits... er een businessplan is, geld voor ontwikkeling, testfaciliteiten, een betaalbare bedrijfslocatie, financiële coaching, enzovoorts.

Realisatiekracht

Om die slimme gedachten daadwerkelijk naar een succesvol bedrijf te vertalen, is InnoGo! opgericht. InnoGo! is hét project dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. InnoGo! vormt de verbindende factor tussen tal van bestaande initiatieven in Zeeland, en bevordert de realisatiekracht van de regio.

Martin de Klerk, InnoGo! projectleider en werkzaam bij Impuls: “InnoGo! begeleidt technostarters tot aan een financieerbaar businessplan, eventueel inclusief een werkend prototype. Met dit businessplan kan de starter dan zelf de financiering van het vervolgtraject organiseren. Onze centrale doelstelling is het starten van dertig nieuwe ondernemingen vóór 2012. Zo wordt de Zeeuwse economie en de innovatiestructuur versterkt. Via de website www.innogo.nu kunnen technostarters zich inschrijven.”

Kick-off

Om kennis te maken, en om de lancering van InnoGo! te vieren, wordt op woensdag 8 april tussen 15.30 en

18.00 uur een kick-off bijeenkomst gehouden. De locatie is het RPZC gebouw, Edisonweg 2 in Vlissingen. Martin de Klerk vertelt dan wat InnoGo! inhoudt, welk doel het nastreeft en voor welke doelgroep InnoGo! iets kan betekenen. Daarnaast vertellen Gerbert van der Wal (directeur Impuls), Adri de Buck (voorzitter College van Bestuur Hogeschool Zeeland) en Marten Wiersma (Gedeputeerde Provincie Zeeland) waarom het zo belangrijk is dat een organisatie als InnoGo! in Zeeland start.

Wanneer u de kick-off wilt bijwonen, kunt u contact opnemen met Martin de Klerk.

InnoGo! is een initiatief van de N.V. Economische Impuls Zeeland en van de Hogeschool Zeeland.

Partners: ABN AMRO, Brabants Zeeuwse Werkgeversorganisatie, Delta Milieu B.V., Dow Benelux, Innovatienetwerk Zeeland, Justion Adviesgroep, Kamer van Koophandel Zuidwest Nederland, Middelburgse Bedrijvenclub, Octrooi centrum Nederland, Provincie Zeeland en de diverse Zeeuwse Gemeenten, Philips Lighting Terneuzen, Roosevelt Academy, de gezamenlijke Zeeuwse Rabobanken, Syntens, Unifon en het Zeeuws Participatie Fonds B.V.

↑ Martin de Klerk
info@innogo.nu of mdeklcrk@impulszeeland.nl

4

Een zee van kansen

Een extra impuls voor recreatie en toerisme

Begin februari gaf Impuls de officiële aftrap voor het tweejarig businessprogramma 'Vitaliteit & Wellness. Een zee van kansen'. Door nieuwe en bestaande initiatieven te koppelen en te ondersteunen, streeft Impuls naar gemeenschappelijke toeristische innovatie op het gebied van vitaliteit en wellness in zuidwest Nederland.

Over twee jaar moeten zo investeringsplannen met een volume van minimaal twaalf miljoen euro zijn ontwikkeld. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door een subsidie vanuit 'Pieken in de Delta' van het ministerie van Economische Zaken. Ook de provincies Zeeland en Noord-Brabant dragen bij.

Uitstekende locatie

Marlies Sobczak schreef het programma voor Impuls. "De zuidwestelijke Delta is van nature een uitstekende locatie voor toeristisch aanbod op het gebied van vitaliteit en wellness", benadrukt ze. "Maar, hoewel her en der initiatieven worden genomen, liggen er nog volop kansen. Door het aanbod ook inhoudelijk op een goed niveau te brengen, proberen we het gebied interessant te maken voor bijvoorbeeld buitenlandse touroperators. Het aanbod in onze Delta is nog steeds versnipperd, een aaneenschakeling van meerdere toeristische componenten ontbreekt."

"Wij zijn ervan overtuigd dat er grote winst te behalen is bij het realiseren van samenhang. We willen daarom een verbindende schakel vormen tussen individuele ideeën, plannen en kennis. Het bijeenbrengen van betrokken ondernemers leidt tot spontaan opkomende ideeën en een flink stuk motivatie en enthousiasme.

Samen kom je verder. Al tijdens de kick-off op 5 februari in Domburg werden concrete plannen gesmeed om activiteiten te verbinden en samen business te ontwikkelen. Impuls zal gemeenschappelijke investeringsprojecten stimuleren, door bijvoorbeeld begeleiding te bieden bij het uitwerken van concrete projectvoorstellen voor financiering."

Onder één paraplu

Wies Buysrogge is projectleider: "Gezamenlijk spijkers met koppen slaan, daar gaat het om", zegt ze nog eens enthousiast. "Natuurlijk kijken we ook goed naar ontwikkelingen buiten de regio. Onder het motto 'we hoeven niet alles zelf uit te vinden, maar kunnen veel leren van anderen' nodigen we vakmensen uit binnen- en buitenland uit om over hun ervaringen te vertellen. Zo vindt in januari 2010 een symposium plaats en staan studiereizen naar Europese topregio's op het gebied van vitaliteit en wellness op ons programma."

Kansen door het weldadige water

Met 'Vitaliteit & Wellness. Een zee van kansen' gaat Impuls bestaande voorzieningen stevig versterken en volop nieuwe kansen creëren. Het totaalplaatje zal op de kaart worden gezet. De zuidwestelijke Delta, met het weldadige water als verbindende factor, wordt dé regio waar je kunt onthaasten en je gezond kunt voelen.

↓ Wies Buysrogge
wbuysrogge@impulszeeland.nl

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door:

Een oppepper van Impuls voor Tamara en Gabriël

→ Tamara Bosman en Gabriël Coppoolse

Ontspanning op Ons Buiten 5

Een extra impuls voor recreatie en toerisme

Volledig in de geest van het pas gestarte Vitaliteit & Wellness programma, sloegen twee jonge Zeeuwse ondernemers de - goed verzorgde - handen ineen. Gabriël Coppoolse is eigenaar van campingpark Ons Buiten in Oostkapelle. Tamara Bosman runt meerdere schoonheidssalons.

Gabriël had al langer contact met Impuls. Hij is steeds op zoek naar nieuwe invalshoeken, andere producten voor zijn bedrijf. In Vitaliteit en Wellness zag hij inderdaad een zee van kansen. “Drie jaar geleden nam ik het bedrijf van mijn vader over”, vertelt hij. “Het is een prachtige camping, vlak aan zee, met alles erop en eraan. Ikzelf zag direct meer toekomst in wat ik noem ‘verwend’ kamperen. Mensen willen weliswaar graag een kampeergevoel hebben, maar toch van comfort genieten. En dat gaat veel verder dan luxe sanitaire voorzieningen. Daarom liet ik anderhalf jaar geleden een wellnesscomplex op het terrein aanleggen, met sauna, zoutgrot, infraroodcabine, stoombad en dergelijke. Het was een succes, een echte nieuwe impuls voor het bedrijf. Tamara gaat daar nu nog een extra dimensie aan toevoegen: ze zal in een nieuwe ruimte dagelijks massages en schoonheidsbehandelingen verzorgen.”

Beautysalon

Tamara Bosman startte acht jaar geleden een huidverbeteringsinstituut. Onder de naam Tamara Totaal Verzorging bestaan nu vestigingen in Zoutelande en Middelburg. In mei opent ze een salon bij het nieuwe Fit for All in Middelburg.

“Ik hoorde van het wellnesscomplex op Ons Buiten en dacht dat schoonheidsbehandelingen hier ook prima bij zouden passen”, vertelt Tamara. “Vervolgens ben ik met Gabriël om de tafel gaan zitten. Marlies Sobczak en Wies Buysrogge van Impuls hebben ons daarbij met hun enthousiaste raad en deskundige adviezen, afgestemd op onze persoonlijke ambities, een echte oppepper gegeven. Zo benutten we het Impuls marketingidee van de ‘weldadige werking van het Zeeuws water’. Dat betekent dat we Zeeuwse beautydagen houden en onze behandelingen een Zeeuws tintje geven, door bijvoorbeeld honing of kleipakkingen te gebruiken. Maar ook bij praktische zaken hebben ze geholpen, door bijvoorbeeld contacten te leggen met deskundigen op gebied van een computerprogramma dat wij gebruiken. Impuls is een vertrouwd gevoel, ik ben blij dat ze achter ons staan.”

Kansen zien, geen bedreigingen

Binnenkort gaat Tamara alweer een stapje verder: ook op camping de Meerpaal, vlakbij Ons Buiten, komt een salon. “Je moet kansen zien, geen bedreigingen”, vult Gabriël aan. “Zo hebben we in feite met drie bedrijven al heel wat extra’s te bieden en kunnen we gaan werken aan een goede uitstraling van de hele regio. Kwaliteit en beleving staan centraal. Noem het een openluchthotel, denk aan hotelchalets met ontbijtservice..., nee, de camping van vroeger, die bestaat eigenlijk niet meer.”

signaleert ontwikkelt realiseert

Open Boten Centrum Grevelingendam

6

Aquavitesse op koers

Een extra impuls voor recreatie en toerisme

Richard Rot en Esther Verhulst van Aquavitesse geven in Bruinisse en Stellendam zeilles en verhuren kajuitjachten. Vanuit hun liefde voor het zeilen met kleine open bootjes, zetten ze een spectaculair plan neer, dat in 2008 de Innovatieprijs Toerisme won: een watersportcentrum voor open boten op de Grevelingendam. Ed Peerbolte en Wies Buysrogge van Impuls begeleiden het project.

Kleine bootjes

Richard: "Als ondernemer speur je steeds naar nieuwe kansen. Ik heb mijn hart verpand aan zeilen met kleine open bootjes maar stelde vast dat er in Zeeland nergens een goede locatie voor is. Mensen moeten hun open boot vaak thuis stallen. Dan ga je niet zo snel even een dagje lekker zeilen, want het is een gedoe met de trailer, en er zijn weinig goede te-waterlaatplaatsen en trailerhellingen.

Wij willen op een superlocatie, namelijk de Grevelingendam, een stalling aanbieden voor open boten, zodat het eenvoudiger en leuker wordt om te gaan zeilen."

Dagrecreatie

Esther: "Verder willen we de locatie aantrekkelijk maken voor dagrecreatie aan de wal, zodat ook de niet-zeilers het naar hun zin hebben. Speelgelegenheid, een strandje, een winkel, eetgelegenheden, maar ook eenvoudige overnachtingsmogelijkheden zullen niet ontbreken. Al onze zeillessen in open boten zullen in dit centrum plaatsvinden. Ook kunnen we officiële wedstrijden organiseren. De Grevelingen is hier immers perfect geschikt voor! Het wordt zo een echt

watersportcentrum voor open boten. En buiten het seizoen kunnen verenigingen gebruik maken van onze faciliteiten."

Verbindingen

Tijdens een door HISWA georganiseerd bedrijfsbezoek van bestuurders, vertelden Richard en Esther over hun idee. Ed Peerbolte van Impuls was er ook bij. Hij ging vol enthousiasme meteen aan de slag. "Ed organiseerde een bijeenkomst met alle mogelijke toekomstige betrokkenen waarbij we gezamenlijk de ruwe schetsen bekeken. Dat leverde positieve reacties, maar meteen ook een aantal duidelijke randvoorwaarden op. Daar konden we dus mee verder. Inmiddels zijn we bezig met een nauwkeurigere uitwerking van de schetsen. Wies Buysrogge van Impuls heeft ons begeleid bij een subsidieaanvraag in het kader van OP Zuid. We stelden gezamenlijk een projectplan op en completeerden de aanvraag. Dit heeft geresulteerd in een goed onderbouwd projectplan, en het toekennen van de subsidie. Met dit geld laten we nu een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren. Het is voor ons nu afwachten hoe de visie op de Grevelingen uitpakt, maar we hopen van harte dat we er met ons Open Boten Centrum meteen inpassen. Dan kunnen we vergunningen gaan aanvragen en zouden we in 2011 kunnen openen. Ondertussen blijft Ed ons met raad en daad bijstaan en brengt hij ons idee op de juiste plekken onder de aandacht."

Impuls voor Vlissingen

Medio 2008 kwam er in de gemeente Vlissingen een klankbordgroep voor de herinrichting van het Bellamy-park. Namens Impuls neemt Ed Peerbolte hieraan deel.

Ed: "Hoewel een plein op zijn kop zetten niet echt onze 'core business' is, doen we graag mee. Impuls pakt immers projecten aan die bijdragen aan de economische vitaliteit van Zeeland. Deze herinrichting hoort wezenlijk bij de innovatieve verandering van het 'product' Vlissingen. Ook is de aanpak van het Bellamy-park de opmaat voor de revitalisering van de binnenstad. Met wethouder Rob van Dooren richten we ons inmiddels op september 2009. Dan wordt écht met de herinrichting van het park begonnen."

In april zal het concrete 'aanvalsplan' voor de binnenstad gereed zijn. Op voorhand verkent Ed gedurende een dag in de week de aanwezige problematiek. Als onafhankelijke intermediair tussen ondernemers en gemeente neemt hij signalen van ondernemers op, en vertaalt ze naar concrete acties.

Ed Peerbolte

↓ eeperbolte@impulszeeland.nl

Lentemeeting Impuls op 7 april Agro Complex Zeeland in beeld

Zeeland is een topregio voor het Agro Complex - de totale bedrijvigheid rondom land- en tuinbouw. Het is een branche die door voortgaande vernieuwing en slimme, verrassende verbindingen nog verder kan worden ontwikkeld. Toeleveranciers, producenten, verwerkers, overheden en kennisinstellingen kunnen samen prachtige kansen benutten. Impuls en de ZLTO bundelen hun krachten om deze verbindingen te stimuleren. Bijvoorbeeld door gezamenlijk een innovatiebijeenkomst te organiseren en een inspirerend boekje vol kengetallen, quotes en interviews met ondernemers uit te geven.

Tijdens de lentemeeting overhandigt ZLTO-voorzitter Peter de Koeijer het boek 'Verbindingen in het Agro Complex' aan de gedeputeerden Toine Poppelaars (Landbouw) en Marten Wiersma (Economie). Impuls en ZLTO zien dit moment als de aftrap voor een meerjarige gezamenlijke inzet, mét de sector zelf, voor de verdere ontwikkeling van het Zeeuwse Agro Complex. U bent van harte welkom op de Impuls lentebijeenkomst, die plaatsvindt op dinsdag 7 april 2009 van 15.30 tot 19.00 uur, bij het agrarisch bedrijf van de familie De Regt, 's-Gravenpolderse Oudedijk 1, 4421 RH Kapelle.

Reststromenproject OP Zuid gestart

Impuls speelde vorig jaar een belangrijke rol bij het interesseren van bedrijven voor het project 'Reststroomkoppeling in de zuidwestelijke Delta', en het bijbehorende subsidietraject. Het project onderzoekt aanbod en vraag van reststromen als biomassa, feedstock, restwarmte, stoom, (afval)water en CO² in de procesindustrie van zuidwest-Nederland. De omvang van het project bedraagt € 750.000, waarvan zo'n zeventig procent uit OP Zuid wordt gesubsidiëerd.

Ruwweg een kwart van de projectkosten wordt besteed in de provincie Zeeland. Momenteel worden in dit kader reststroomkoppelingen geïnventariseerd in het havengebied Vlissingen-Oost. Dat betekent dat een overzicht ontstaat van bedrijven die bijvoorbeeld warmte 'te veel' hebben en van bedrijven die hier gebruik van zouden kunnen maken. De tweede stap is voorstellen maken voor koppeling van deze stromen. Naar verwachting zal het project in 2010 zijn afgerond.

← Arie van der Maas
apvdmaas@impulszeeland.nl

Internationaal Experience Centrum Deltatechnologie

Als het aan Impuls ligt, verschijnt binnen enkele jaren in Zeeland een internationaal communicatiecentrum op het gebied van deltatechnologie; de etalage van alles wat Nederland weet en kan op dit gebied, een bron van kennis voor de hele wereld en een prachtige publieksattractie. Er wordt hard aan de concrete plannen gewerkt, samen met het Kennis Netwerk Delta Water en de Stichting Communicatie over Water, Klimaat en Ruimte. Vanuit het programma 'Pieken in de Delta' is subsidie ontvangen om een haalbaarheids-onderzoek uit te voeren.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door een Pieken in de Delta subsidie van het ministerie van Economische Zaken, met bijdragen van de provincies Zeeland en Noord-Brabant.

 Impuls
signaleert
ontwikkelt
realiseert

Clajco Logistics gestart

Met als basis Terneuzen, zal het nieuwe bedrijf Clajco Logistics in de loop van het jaar steeds meer luxe producten uit Italië importeren. Het gaat om topkwaliteit lifestyle artikelen zoals kostbare tassen, kleding en accessoires, maar ook om andere exclusieve zaken, zoals organische wijn. Clajco zoekt in Italië naar de juiste producten in opdracht van luxe winkels in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Vanuit zijn vroegere baan heeft eigenaar David Mitchell een groot internationaal netwerk. Hij bezoekt beurzen en speurt naar kleine familiebedrijfjes die nét dat ene unieke product maken. Opslag vindt plaats bij Verbrugge.

David Mitchell koos voor Terneuzen in plaats van zijn geboorteland Groot-Brittannië vanwege de strategi-

sche ligging ten opzichte van de Europese markt en de uitstekende infrastructurele verbindingen naar het Europese achterland. Ook het gunstige vestigingsklimaat speelde een rol. Nadat Dave bij de Nederlandse ambassade in Londen naar Terneuzen had geïnformeerd, kwam hij in contact met Impuls. "Daarna werd het me allemaal heel makkelijk gemaakt", vertelt hij. "Impuls gaf me advies over de beste bedrijfsconstructie in verband met mijn nationaliteit en de contacten met Verbrugge werden gelegd. Inmiddels heb ik de eerste orders binnen, onder andere voor het romantische merk 19-H."

Handelsmissie China

Onder begeleiding van Impuls zullen van 14 tot en met 23 april Zeeuwse en West-Brabantse bestuurders en ondernemers samen de regio Yangzhou, nabij Shanghai bezoeken. Ook vorig jaar april werd een dergelijke handelsmissie georganiseerd. Dit jaar gaat het om een groep van ongeveer veertig mensen. In het volgende magazine een kort verslag.

↓ Guido van Liefland
gvanliefland@impulszeeland.nl

8

kort

 Impuls
signaleert
ontwikkelt
realiseert

Wat doet Impuls?

N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls) is de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland. Impuls werd in 2007 door zeventien partijen, afkomstig uit bedrijfsleven en overheid, opgericht. Doel van Impuls is - de naam zegt het al - de Zeeuwse economie een impuls te geven en daardoor te versterken. Dat doet Impuls door:

- structuurversterking en ontwikkeling van de regionale economie door, met kennis en kunde, grote projecten te faciliteren;
- de ontwikkeling en uitvoering van projecten voor de Zeeuwse kenniseconomie waarbij de nadruk ligt op verhoging van het opleidingsniveau, betere uitwisseling tussen onderwijs en arbeidsmarkt, en innovatie;
- economische promotie en acquisitie.

Impuls is gehuisvest bij de Kamer van Koophandel in Middelburg. Hier geeft het team concreet en enthousiast invulling aan de kerntaken, veelal op een vernieuwende en soms zelfs verrassende manier.

De medewerkers brengen mensen, organisaties en ideeën met elkaar in verbinding, waardoor er mooie, concrete initiatieven ontstaan. Ze ontwikkelen overkoepelende programma's, waar ondernemers zich bij kunnen aansluiten.

Impuls weet wie voor welke subsidie in aanmerking komt, en adviseert bij de aanvraag. Binnen Zeeland versterken wat goed is, verbanden leggen, innoveren, spijkers met koppen slaan, dat is Impuls! En uiteraard is Impuls hét aanspreekpunt voor bedrijven die zich in Zeeland willen vestigen.

Kortom, Zeeland máákt het met Impuls.

Colofon

Impuls is een uitgave van
N.V. Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg
Postbus 6004, 4330 LA Middelburg
T 0118 - 67 35 80
F 0118 - 63 70 59
E info@impulszeeland.nl
W www.impulszeeland.nl

Redactie Aart Bos, Arie van der Maas,
Joke Naughton, Sophie Noens en
Mathieu Pasquier

Tekst Joke Naughton - Tekstklusief

Ontwerp Sophie Noens - de Wilde Zeeuw

Foto Mark Neelemans - Input Output

Impuls verschijnt vier maal per jaar.